

การตรวจคัดกรองก่อนสมรสและก่อนตั้งครรภ์

ผศ.พญ.อภิรัตน์ จิรัฏฐิติกาลโชติ

ในปัจจุบันคู่รักและคู่สมรสมารับบริการตรวจคัดกรองก่อนสมรสและก่อนตั้งครรภ์มากขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสุขภาพทั่วไป ป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ประเมินความเสี่ยงโรคธาลัสซีเมียของบุตร และป้องกันโรคหัดเยอรมันระหว่างตั้งครรภ์ การให้บริการประกอบด้วย การซักประวัติ การตรวจร่างกาย และการตรวจเลือด โดยมีค่าใช้จ่ายไม่สูงและสามารถขอรับบริการที่สถานพยาบาลของรัฐได้

การตรวจเลือดประกอบด้วย การตรวจต่อไปนี้

1. **หมู่เลือด ABO และ Rh** โดยในสตรีที่มีหมู่เลือด Rh ลบ ควรได้รับ Rh immunoglobulin ในขณะที่ตั้งครรภ์ หลังคลอด รวมถึงกรณีที่แท้งบุตร เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดภาวะทารกมีปัญหาด้านทานต่อหมู่เลือด Rh บวก ซึ่งจะส่งผลให้บุตรในครรภ์ที่มักมีหมู่เลือด Rh บวก มีปัญหาเม็ดเลือดแดงแตก เกิดภาวะเลือดจางและเสียชีวิตได้
2. **การตรวจคัดกรองโรคธาลัสซีเมีย** ธาลัสซีเมียเป็นโรคเลือดจางที่ถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ คนไทยเป็นพาหะของโรคธาลัสซีเมียสูงถึงร้อยละ 20-30 จึงมีคู่สมรสที่อาจเป็นคู่เสี่ยงที่ทารกมีโอกาสเป็นโรคธาลัสซีเมียชนิดรุนแรง ซึ่งอาจส่งผลให้เสียชีวิตตั้งแต่อยู่ในครรภ์ หรือหลังคลอดมีความจำเป็นต้องได้รับเลือดบ่อย ในกรณีที่เป็นคู่เสี่ยงจะมีแนวทางการดูแลตั้งแต่การใช้เทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ร่วมกับการตรวจวินิจฉัย ตัวอย่างก่อนย้ายกลับไปฝังในมดลูก หรืออาศัยการตรวจวินิจฉัยก่อนคลอดด้วยการเจาะตรวจเนื้อรก การเจาะน้ำคร่ำ หรือการเจาะตรวจเลือดจากสายสะดือทารก ถ้าทารกเป็นโรคธาลัสซีเมียชนิดรุนแรง อาจพิจารณายุติการตั้งครรภ์
3. **การตรวจโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์** ประกอบด้วย การตรวจหาเชื้อไวรัสตับอักเสบบี ชิฟิลิส และเชื้อเอชไอวี เพื่อให้คำแนะนำในการรักษาและป้องกันการติดต่อไปยังคู่สมรสรวมถึงบุตรในครรภ์
4. **การตรวจภูมิต้านทานต่อหัดเยอรมัน** เนื่องจากการติดเชื้อหัดเยอรมันโดยเฉพาะในช่วงไตรมาสแรกของการตั้งครรภ์ ทำให้ทารกในครรภ์มีโอกาสเกิดความพิการค่อนข้างสูง ในสตรีที่ไม่มีภูมิต้านทานควรฉีดวัคซีนก่อนตั้งครรภ์อย่างน้อย 3 เดือน